

Lauris Gundars

LATVIĒŠU

KĀVAS

©2013

DARBOJAS

Anita (23) līgava

Kārlis (24) līgavainis

Andris (45) Anitas tēvs

Iveta (43) Kārļa māte

Velta (65) Andra māte

Alise (51) Anitas mātes māsa

Aldis (36) Kārļa draugs

Jānis (58) kaimiņš

Juris (26) Jāņa dēls

Edgars (40) muzikants

Notiek Vidzemē, tagadnē

1. CĒLIENS

1.

Pievakare, vasara. Rija kāzu sētā.

Dzirdams, kā otru durvīm pagalmā ļaudis lustējas: te tuvāk, te tālāk, visapkārt.

Strauji nāk iekšā ALISE un VELTA. Velta ciešāk piever vārtus.

Alise sasārtusi, smējīga, Velta nopietni svinīga.

ALISE. Tūlīt iesim rotaļās – Edžus ir sadomājis tik daudz visu ko – labi, ja līdz rītam visu paspēsim! Sirds jau pa muti lec laukā! Manā vecumā...

Velta klusēdama atskrūvē no kakta izvilkto konjaka pudeli, lej divās glāzēs, sniedz vienu Alisei.

ALISE. Traka?! Es taču esmu darbā!

VELTA. Nerunā daudz.

ALISE. Vedējmātes drīkst rāpot tikai uz rīta pusi! Es jau trīs reizes dabūju liet pār plecu – mūs taču stādināja pie Reinkaļviem, Bākām un Paulēniem!

Veltas nopietnība klusina Alisi.

VELTA. Pirms 12 gadiem tavas māsas bērēs es tev solīju, ka šovakar mēs ar tevi dzersim. Mēs ar tevi. Citiem neesmu solījusi.

ALISE. Nu?! Niknums pāri?... Nu, foršs puika taču, vai tad ne? Būtu jauna, pati precētu, ne?

VELTA. Nemuldi.

ALISE. Tad par taviem mazbērniem.

VELTA. Viņi drīzāk jūrascūciņu nopirks.

ALISE. Nu, izbeidz! Nitiņa ir tik laimīga! Man sirds saka, ka...

VELTA. Tev tā sirds teica arī par tavu zelta Artūriņu.

ALISE. Viņi dzīvos ilgi un laimīgi.

VELTA. Šķirsies ātri un nesāpīgi.

ALISE. Nitiņa taču vairs nav nekāda lauciniece. Un kur mums vispār tie lauki sākas, un kur tā pilsēta šodien beidzas?

VELTA. Viņi to vēl nesaprot – divas pasaules.

ALISE. Es dzeru par taviem mazbērniem! Par Nitas un Kārlīša bērniem!

VELTA. Es dzeru par tevi.

ALISE. Kā bērēs! Negribu!

VELTA. Nāc dzīvot pie mums. Mēs te paliekam divi vien, un tās miljons bites. Es gribu tev atdot savu dēlu.

ALISE. (*smejas*) Es taču dzīvoju, strādāju...

VELTA. Visu mūžu ar tiem skolēniem ņemsies? Tev pašai tā ģeogrāfija taču nemaz nepatīk.

ALISE. Es bioloģiju mācu.

VELTA. Vienalga. Pie bitēm ir kārtīgs darbs. Kāda starpība – 20 kilometrus turp vai šurp dzīvosī.

ALISE. Traka esi?!

VELTA. Sāksi te dzīvot, gan jau kaut kad gultiņā arī ielēksit.

ALISE. Tu mani tā kā uz lecināšanu!

VELTA. Patīk tev viņš, un mājā tagad būs tukšs. Un kas, ka vecāka: izskaties uz 36-37. Tava māsa vienmēr izskatījās vecāka.

ALISE. 7 gadus jaunāka bija...

Pašai nemanot, Alise izdzer savu konjaka glāzi ar rāvienu sausu.

VELTA. Nesaskandināji.

Lej Alisei atkal, tā mulst, kaut smejas.

ALISE. Tu nemaz nezini, kā es to tavu dēlu gribēju, kad Vija nomira.

VELTA. Zinu. Tad tu man nepatīki.

ALISE. Andris kopš tā laika tikai par bitēm domā, tu taču zini. Un par Nitiņu.

VELTA. Tagad viņa prom. Es palīdzēšu. Viņam iepatiksies.

ALISE. Būs tev mazbērni, varēsi auklēt – nebūsit vairs vieni.

VELTA. Pat ja būs – kāds viņus te dubļos, laukos laidīs?

ALISE. Andris visus šitos gadus nav metis uz mani acis, ne reizi.

VELTA. Reti ciemojies.

ALISE. Es jau tev nepatīku.

VELTA. Tagad patīc... Mēs te vieni paliekam, tu arī viena... Vai tad es neredzu, kā tu šodien ņemies, kā vēl dzīvot, padzīvot gribi. Re, ģērbies arī kā jauna meitene.

ALISE. Viņš ir sapņu vīrietis. Bet nē. Punkts.

VELTA. Es varu pakārties, ja traucēju. Andrītis ir pelnījis.

Alise smejas, atkal dzer glāzi sausu.

ALISE. Visi jau droši vien domā, ka vedējmāte nozagta!

VELTA. Es tev nākošnedēļ uzzvanīšu.

Alise prom.

Velta dzer sausu arī savu glāzi.

2.

Tikko viņa ir ieslēpusi pudeli un glāzi kaktā atpakaļ, rijā iekšā nāk JĀNIS un JURIS.

Sastapušies visi trīs izbīstas.

VELTA. Nevarat pie poda rindu izstāvēt?

JĀNIS. Kad es tev esmu kaut ko piedīrsis?

VELTA. Puiku pērsi?

JĀNIS. Atskrējis, ģēnijs, mājas drēbēs!... Nestāvi, Jurīt!

Viņš velk no plastmasa maisa laukā kreklu un kaklasaiti, ko liek Jurim pārvilkt krāsaina T-krekla vietā. Juris klusēdams klausā.

VELTA. Par vēlu jau...

JĀNIS. Tu zini, es tā vienkārši nepadodos.

VELTA. Redzējāt tak – smuks, laimīgs pārtis: uz pilsētu prom.

JĀNIS. Netici vairs, ka atskries atpakaļ?

VELTA. Sarakstīti.

JĀNIS. Atrakstīt tagad ir lētāk, zināji? Es brīnos.

VELTA. Nepatīk viņai tavs Jurītis.

JĀNIS. Jo vislaik patika cits.

VELTA. Viņi taču jau salaulāti, ko tad mēs vairs varam izdarīt?

JĀNIS. Mēs pie Andrīša. Jurītis bitenieks būs. Kursos jau mācās, tūlīt beigs, tad darbu vajadzēs.

VELTA. Kad Nitiņa atskries atpakaļ, tad šis jau būs priekšā – kā saimnieka vietnieks? Tā?

JĀNIS. O! Prāts kā vecim! Par šito es tevi cienu!

VELTA. Baigi vajag.

JĀNIS. Kādreiz gan tā vajadzēja, tā vajadzēja.

VELTA. Par vienu pieņemšanu darbā un traktora norakstīšanu Andrītis jau divdesmit gadus tev kartupeļus vago.

JĀNIS. Solīji atcerēties visu mūžu.

VELTA. Tavs kolhozs beidzās pirms 20 gadiem!

JĀNIS. Viss mūžs nav 20 gadi. Es Nikolajeviča kapiņu joprojām kopju, starp citu. A kad viņš aizgāja? Uuu. Viņš mani vērtēja.

VELTA. Es tavu arī pakopšu.

JĀNIS. Kas tad nu? Tikko taču gribēji mazmeitu Jurītim atdot...

VELTA. Ai, ieraut gribi?

Atkal izvelk konjaka pudeli, glāzes.

JĀNIS. Tagad zini, kā man ir. Vienam pašam.

VELTA. Šie šķirsies.

JĀNIS. Nu, tad par to, ja? No tavas mutes zini, kurā ausī.

Abi iedzer.

JURIS. Es eju.

JĀNIS. Kur tad?

JURIS. Kāzās es esmu, viesis es esmu, vispār.

JĀNIS. Piekaut tev to Kārlīti vajadzēja. Padomju laikos viens sūdu mašīnas cisternu ielēja kāzu mājā pa logu. Tev sūnas vajadzēja grauzt – mūža labākā partija precas, a viņš ies aliņus sūkt!.. Piesūksies, nositīšu. Vispirms ar Andrīti izrunāsim, tad davaj. Un šlipse?!...

Neko neatbildējis, Juris strauji prom.

JĀNIS. Pārdzīvo...

VELTA. Nekas mums, Jānīt, nesanāca.

JĀNIS. Aldēnu redzēji?

VELTA. Kauns pa visu ģīmi – lielākā zilīša dēls par vedēju. Un ne pa kam taču: būšot tikai viņš, un neviens cits, un viss. Un man tik jāsmaida...

JĀNIS. Un ne pa kam, un tikai šito vajag, vai ne? No Anglijas speciāli sauc, ne?... A redzēji, kāds šis mums tagad izskatās?

VELTA. Nevilkšot uzvalku neparko! Un šie divi vienā balsī – nevajag, te nav nekāds pensionāru klubiņš! Fū...

JĀNIS. Bikses kā zeķbikses, krūtis plikas... saproti?

VELTA. Ko tad?

JĀNIS. Nemani, sāk jau staigāt šitā, palēkdamies. (*demonstrē sievišķīgu gaitu*) Nu?... A kas mums jaunais vīriņš? No Rīgas māksliniekiem, skunstniekiem, bogēma...

VELTA. Puika tā nestaigā.

JĀNIS. Vēl. A varbūt Aldēns tur Anglijā arī acis krāso, varbūt tikai tāpēc tur arī ticis tai činā?

VELTA. Stulbs esi?!

JĀNIS. Re, tu jau arī sāc šaubīties, ko? Labākais draudziņš par vedēju... Pilsētas zelta puisēns ar lauku plikpakaļu labākie draugi – kur loģika?...

VELTA. Kad tu tā saki... Nē! Nē, nē!

JĀNIS. Ka ne, ne...

Izdzert glāzi un dodas laukā.

VELTA. Pagaidi!

JĀNIS. Es kādreiz ministrijās šitos esmu saskatījis!

VELTA. Mums vēl kaut kas var sanākt?

Abi saskandina un izdzert vēl vienu glāzi, Velta slēpj pudeli atkal prom.

3.

Pagalmā beidzas kāds enerģisks dancis. Pēc brīža rijā sasārtuši iesprūk KĀRLIS ar ANITU – jaunais pāris.

Labu brīdi abi skūpstās, nevar vien beigt.

KĀRLIS. Es nevaru noticēt!...

ANITA. Es nevaru noticēt!...

Skūpstās atkal.

ANITA. Nu? Nu, kad?

KĀRLIS. Baiiii!...

ANITA. Jo ātrāk pateiksim, jo labāk – kamēr visi vēl skaidrā.

KĀRLIS. Varbūt labāk, kad vairs nav skaidrā?

ANITA. No rīta domās, ka nosapņojuši – būs jāatkārto.

KĀRLIS. Pati gribi pateikt?

ANITA. Tu pats gribēji!

KĀRLIS. Jā, man jāsaka. Tā būs bomba!

ANITA. Ome man visu laiku tā kā nejauši ķersta – cik vēders liels.

KĀRLIS. Mamma arī neģīmī.

ANITA. Kad tava mamma ir ģīmī?... Piedod.

KĀRLIS. Piedodu!

Abi skūpstās atkal.

ANITA. Labi, gribi, es pateikšu?

KĀRLIS. Nē, es! Es!

Ārpusē viesu balsu koris sāk saukt „Rūgts!”, arvien uzstājīgāk un uzstājīgāk.

ANITA. To taču pie galda tikai dara, ne?

KĀRLIS. (*smejas*) Aldēns ārdās kā no ķēdes norāvies! Baigi labs viņš šodien – tantes sarkst un ģībst.

ANITA. Ome ārprātā par viņa biksēm.

KĀRLIS. Viņi nezina, ka mēs te.

Negaidīti veras vārti, iekšā nāk smejošs ANDRIS.

ANDRIS. Šitā, bērni, nav klētiņa, un vēl nav pusnakts!

Viņš skauj abus jaunus.

ANDRIS. Es nevaru noticēt!

ANITA. Paldies, tēt.

ANDRIS. Vēl jau nav par ko!

ANITA. Vēl kaut ko taisies mums dāvināt, nezinu – zelta stienus?

ANDRIS. Nu, apmēram.

ANITA. Beidz! Tas ceļojums jau tāpat ir tik labs! Tu nopietni?

ANDRIS. Vēlāk! Noslēpums.

ANITA. Joko?

ANDRIS. Tā būs bomba!

ANITA. Kas tev ir?

ANDRIS. (*Kārlim*) Nu, kā ir, pilsētnieciņ?

ANITA. Tēt, sarunājam, ka šitais tagad bija pavisam, pavisam, pavisam pēdējo reizi.

ANDRIS. Paspruka!

ANITA. Kas tev ir?

ANDRIS. Vē-lāk!!!

Pagalma atkal skan „Rūgts!”. Plaši veras durvis, iekšā nāk Alise un ALDIS.

ALISE. No mums nenoslēpsies!

ALDIS. Cik ilgi mēs varam jūsu vietā bučoties?!

ANDRIS. Pareizi, Aldēn – velc šos gaismā!

KĀRLIS. Pie galda taču, ne?

Aldis ved Anitu pagalmā.

ALDIS. Vedēji varot arī aizvietot, ja kas.

Alise ar Kārli skrien nopakaļ. Viesi nestāj saukt „Rūgts!”.

ALDIS. Skaties, kā tas jādara!

Aldis vēlas demonstrēt skūpstīšanās tehniku, izmantojot Kārli – viesi klieudz, spiedz un smejas. Tad – kā pamanījis misēkli, Aldis tomēr ņem Alisi. Arī viņa vairās, taču tad smiedamās padodas: aplausu pavadībā abi skūpstās. Tad skūpstīties sāk arī jaunais pāris.

Verot ciet rijas durvis, iekšā iesprūk Velta ar Jāni.

JĀNIS. Redzēji?!...

Velta ar Jāni tagad dzer konjaku no pudeles kakliņa. Tad steidzas atkal laukā, pagalmā. Viesu rosība attālinās.

4.

Durvīm veroties, rijā ienāk ekstravaganta dāma augstpapēdenēs – IVETA, un EDGARS: viņam allaž kaklā akordeons.

EDGARS. Šite, gar sienām.

IVETA. Kas?

EDGARS. Bildes, tava izstāde. Visi man pagastā piekrita, ka mākslai jābūt, nu, tādai demokrātiskai, un tā, lai katrs var redzēt...

IVETA. Manas vedeklas tēvs ir jau redzējis.

EDGARS. Andrītis atļāva te ierīkot tādu kā izstāžu zāli – cilvēkus aicināsim. Lielīsimies, kādi vasarnieki dzīvo mūsu pagastā. Ideāla izstāžu zāle: iedomājies tavas puķes uz šitiem senajiem, melnajiem baļķiem. Kultūra...

IVETA. Edžiņ, man nevienu nevajag. Domā, Kārlēnam tagad pašam sava ģimene, un es uzreiz viena pati nokaltīšu? Bez tevis.

EDGARS. Es nedomāju...

IVETA. Toreiz es biju baigi piedzērusies, piedod. Un tā nav taisnība.

EDGARS. Es tikai par izstādi, puķēm...

IVETA. Labi, un kā tad tu to iedomājies?

Atbildes vietā Edgars sāk spēlēt franču mīlas dziesmu.

IVETA. Otrreiz es uz šito neuzķeršos.

EDGARS. Kas man jādara?

IVETA. Nu... vispirms jānomaina manai mājai apakšējais vaiņags – sapuvis. Tad jāuzdāvina man Jaguārs, tad jāklūst par Dali – nu, to trako mākslinieku ar tām ūsām, un tad jāaizved mani kosmosā...

EDGARS. Ja es izdaru?

IVETA. Pieņemšu tavu uzvārdu un vārdu arī, ja gribi.

EDGARS. Labi.

IVETA. Labi. (*smejas*) Klausies, Nitiņai te visu laiku tinās apkārt tas vecā kolhoza priekšsēža dēliņš, Jurītis: viņiem tur nopietni?

EDGARS. Kārlēns taču...

IVETA. Nu un? Kas ir Kārlēns pret kārtīgu lauku puisī?

EDGARS. Priekš kam viņai?

IVETA. Tu nepazīsti sievietes, Edžiņ. Noķēra pilsētas puisēnu, bet patiesībā... Varbūt tur nekas nav beidzies?

EDGARS. Tu tā gribētu?

IVETA. Tu tā varētu?... Jokoju! Es vienkārši uztraucos. Nitiņa ir jauka, ļoti jauka, bet... uzzināsi, ko ciemā runā?

Atbildi nesagaidījusi, dodas prom.

IVETA. Tad uzrīkosim arī izstādi!

Iveta iziet.

5.

Ienāk Aldis un Juris.

ALDIS. (*Edgaram*) Visi tevi tur meklē.

EDGARS. Nākošo ņemsim Pumpiņdanci!

ALDIS. Tas, kad pielaiž viens otram? Pumpiņas...

Edgars dodas prom spēlēdam.

ALDIS. Nu, ko tu vari cepties? Ja saku, ka būs čikeniekā, tad būs.

JURIS. Nevar rīt braukt?

ALDIS. Kā es pa vienu dienu sarunāšu? Manā firmā tikai visādi sūda darbi palikuši – par tādiem *paundiem* paēst nevarēsi.

JURIS. Man vienalga! Redzēju teļļukā, Londonā ēd no miskastēm to, ko mums par naudu pārdod. A varu iztikt arī bez.

ALDIS. A vot visu darīsi, ja? Uz visu gatavs?

JURIS. Visu, ko vajag!

ALDIS. A vot četrpāpus stāvēsi?

JURIS. Kāpēc?

ALDIS. A vot, ja visu, tad visu!

Juris nometas četrpāpus.

ALDIS. Idiots! Nu, labi, rīt kaut ko, ja nebūs baigās pohas. Sazināšos tur ar pāris menedžeriem. Bet rīt vēl nekur nav jābrauc, ja? Somas vēl nekravā.

JURIS. Parīt.

ALDIS. Sencis tā masē?

JURIS. Viņam pase veca, a te viņš mani da jebkur atradīs – draugi visur.

ALDIS. Iedod tu vienreiz viņam bietē.

JURIS. Kopā dzīvojam... Nesit jau viņš...

ALDIS. *Hāv ār jū...*

JURIS. *Verī vel... Drāz man cell!...*

Aldis iziet.

Juris izvelk no kakta pudeli, taču, tikko pieliek pie lūpām, rijā iebrāžas Velta ar Jāni – pudele Jurim acumirkļi tiek atņemta.

JĀNIS. Ko jūs te darījāt?

JURIS. Neko...

JĀNIS. Uz ceļiem stāvējis – re, kādas bikses!

VELTA. Jurīt...

JURIS. Es visu laiku uz ceļiem! Visu laiku!...

Juris izmetas laukā.

VELTA. Neesi tik stingrs...

JĀNIS. Viņš taču pats neko nevar! Un tad var viegli izmantot puiku!... Mūsdienās būt puikas tēvam, tas ir...

Abi iedzer no Jurim atņemtās pudeles.

6.

Rijas durvis paver Alise.

ALISE. Kur mans vedējtētiņš? Nav te?

JĀNIS. Ienāc iekšā!

ALISE. Pie galda būs jāiet.

VELTA. Nāc, ka tev saka.

Alise ienāk.

ALISE. Kas par noslēpumiem?

JĀNIS. Aldēns nav normāls, vai ne?

ALISE. Jaunieši tā gribēja. Man arī lika ģērbties šitā, lai pēc tantes neizskatās.

JĀNIS. Neesi pamanījusi, kā viņš staigā?

ALISE. Kā? Es viņu nemaz lāgā nepazīstu.

VELTA. A kas tepat, šitajā pašā vietā ar viņu bučojās tā kā šmaukst? Pa šito pašu riju, kad vēl Vijiņa bija.

JĀNIS. Ej? Cik tad puikam gadu bija?

VELTA. Novērtē – es visu zinu, bet vienalga piedāvāju tev... nu, to, ko piedāvāju.

ALISE. Tas toreiz bija nejauši, tik sen...

JĀNIS. Jums kaut kas ir?

ALISE. Nē!

JĀNIS. Un kāpēc nav? Kāpēc viņš vēl nav precējies?

ALISE. Kā es to varu zināt?!

VELTA. Labi, Jānītis joko. Viņam tās Aldēna bikses gribas – skauž.

JĀNIS. Stulba esi?!

ALISE. Kāpēc jūs mani āzējat?

JĀNIS. Būtu tu kārtīgāk toreiz viņu, nebūtu puika šitāds.

ALISE. Kāds?

JĀNIS. Puiku puika.

VELTA. Uz jautājuma...

JĀNIS. Uzjautā viņam – tagad jau tādi laiki, ka var.

ALISE. Tad pats arī jautā.

JĀNIS. Man bail, ka es viņam uzreiz aci neuzdauzu – pretīgi!

ALISE. Un ja arī viņš būtu? Kas tev no tā? Skauž?

VELTA. Par Kārlīti esi padomājusi?

ALISE. Pudele sausa. Pa abiem? Un Andriša aliņš pa virsu, ja? Nav tā kā drusku par agru?

VELTA. Es tev nākošnedēļ uzzvanīšu!...

Alise iziet, brīdis kluss.

VELTA. Varbūt tiešām mēs te tā...

JĀNIS. Kā gribi! Skauž man, aha!!!...

Jānis laukā, Velta nopakaļ.

7.

Pēc brīža rijā ienāk Andris ar Kārli.

ANDRIS. Esi redzējis, ka ome šitā bizotu? Baigais notikums, visi priecīgi, laimīgi. Piesēžam.

Abi sēstas.

ANDRIS. Laimīgs, znotiņ?

KĀRLIS. Jā!...

ANDRIS. Nitiņa ir forša.

KĀRLIS. Jā!...

ANDRIS. Abi laimīgi?

KĀRLIS. Jā!...

ANDRIS. Tu esi sievietē?

KĀRLIS. Jā!... Nē!...

ANDRIS. (*smejas*) Labi, piedod! Es jau pats šodien, man jau arī tāda diena.

KĀRLIS. Mums ar Nitu viena lieta...

ANDRIS. Paspēs, vakars garš.

KĀRLIS. Es... es tiešām būšu... nu, labs pret viņu, goda vārds...

ANDRIS. Skaidrs – citādi nositīšu, tu zini!

Smejas abi, nervozi abi.

KĀRLIS. Labais tas ceļojums – Bahāmas, baigais sapnis vienmēr bijis...

ANDRIS. Ja es nomirtu?... Labi, labi, vēl jau dzīvs! Bet ja nu?

KĀRLIS. Kāpēc?

ANDRIS. Visi mēs kādreiz mirsim, agri vai vēlu.

KĀRLIS. Bet jūs taču neesat... jūs esat...

ANDRIS. Mēs taču jau sadzērām – „tu”.

KĀRLIS. Es tā nedomāju, ko jūs... ko tu... Kāpēc?

ANDRIS. (*smejas*) Beidz, es jokuju, joks!

KĀRLIS. Mēs nekad tā neesam domājuši!...

ANDRIS. Bet ja tā notiktu? Ko tu darītu? Skaidrs, ka neesi domājis, bet dzīve ir dzīve, un tad pēkšņi „kirdik”. Nu, esi vecis?

KĀRLIS. Apglabātu...

ANDRIS. (*smejas*) Ā, es jau domāju lapsām fermā! Un tālāk, kā dzīvotu?

KĀRLIS. Es neprecos naudas dēļ, mums ar mammu arī ir...

ANDRIS. Da nē! Es tev prasu, ko tu darītu? Tev ir jauna sieviņa, sievas ome, kāds miljons bišu, no kurām tu neko nesajēdz, kaut kādas mājas, rija...

KĀRLIS. Jēdzu...

ANDRIS. Beidz. Aizmirsti, ka es esmu Nitiņas tētis. Pilnīgi racionāli – ko tu darītu?

KĀRLIS. Jūs... tu esi slims?

ANDRIS. Da nē! Vienkārši es ņemtu un nomirtu, un tu...

Kārlis atbildēt nepaspēj – veras durvis, iekšā nāk Aldis.

ALDIS. O, ģimenes sapulce numur viens! Znotiņš nosvīdis, sievastēvs iesprindzis, tūlīt mauks!...

ANDRIS. (*smejas*) Es viņam lieku sevi saukt vārdā, nevis par sievastēvu, apmācu!

ALDIS. Visi skraida pa kaktiem, a mums Pumpiņdancis.

ANDRIS. Pumpiņdancis! Uz priekšu! A kur tu tādas foršas bikses dabūji?

ALDIS. Atkal...

ANDRIS. Man arī gribas!

ALDIS. Zilais esmu.

Andris smejas, dodas laukā.

ANDRIS. Aiziet, veči, maucam uz visu banku – lai tā māja put!... Ejam! Alus nav beidzies?

Prom, brīdi kluss.

8.

ALDIS. Laikam tomēr vajadzēja to uzvalku... Kas ir? Ko viņš teica? Sūdi? Izpirkums par brūti jāmaksā?

KĀRLIS. Nekas, ir OK.

Kārlis dodas laukā, bet Aldis satver viņu un nelaiž.

ALDIS. Ei, tikai neraudi, ne? Meitiņa stāvoklī no papuča? Papucis pats tev uzmācas? Esi tāds gards kumosīņš, esi!

Pliķē Kārlim pa pēcpusi, tas, ne vārda neteicis, izraujas un prom.

Pēc mirkļa ieskrien Alise.

ALISE. Kas bija?

ALDIS. Sašuvies, vairs negribot precēties!

ALISE. Kāpēc?! Kas?!

ALDIS. Sapratis savu patieso aicinājumu... Jā, jā...

ALISE. Aldi, jūs...

Aldis negaidīti strauji rauj ciet rijas durvis, skauj Alisi un, neskatoties uz viņas pretošanos, ilgi viņu skūpst. Pamazām Alise rimst.

Brīdi pēc tam kluss.

ALISE. Cik tev gadu, cik man...

ALDIS. Tas gan bija sen...

ALISE. Tas gan bija stulbi...

ALDIS. Kam stulbi?

ALISE. Tā arī neesi precējies, kāpēc?

ALDIS. Nevienai nevajag: par prastu, alkoholiķa, bomža dēls. Tev jau arī nederēja.

ALISE. Puika tu biji.

ALDIS. Ne jau meitene.

ALISE. Es esmu skolotāja. Mani tiesātu, ja es būtu ielaidusies uz tiem taviem tīņa randiņiem.

ALDIS. Stulbajiem.

ALISE. Es tā neteicu. Piedāvājums negaisa laikā kāpt ūdenstornī, teiksim, nebija slikts – re, vēl tagad atceros: baigi gribējās kaut ko tik traku.

ALDIS. Tad vajadzēja kāpt!

ALISE. Tagad nu es būšu tā, kas tev ir izbojājusi visu dzīvi, ja?

ALDIS. Jā! Esmu orientāciju mainījis. Kas ir?

ALISE. Te... ciemā runā, nu... Tā taču nav, vai ne?

ALDIS. Kā nav?... Tā ir. Taisnība, zini. Anglijā es arī nagus un skropstas krāsoju.

Viņš laiž Alisi vajā.

ALISE. Nē taču! Es tā nedomāju.

ALDIS. Bet es esmu! Gribi padarīt mani par divstobreni? OK, to arī var!

ALISE. Izbeidz! Es ne...

ALDIS. Bet tā tas ir, mīļā draudzene! Tu neredzi, kāda man tagad gaita?

ALISE. Nav tā! Pagaidi!...

ALDIS. Abas vedējmātes jau nāk! Tekam, tekam!...

Aldis prom, Alise nopakaļ.

9.

Ienāk Iveta ar Anitu.

IVETA. Uh, viesulis! Viņš tai tantītei vecos kaulus kārtīgi izpurinās.

ANITA. Jums jau Aldēns nepatīk, Kārlis teica.

IVETA. Gadiem mūsu mājā vien sēdēja – kā mēs no Rīgas klāt, tā šis uz mūsu dīvāna. Skaidrs – no viņa būdas mūsu mājā: riktīgs kontrasts. Kārlēns arī sajūtās baigais vecis – vecāks puika apbrīno: cēlās un gūlās kopā. Vienubrīd gribēja mācīties gleznot – tāpat kā Kārlēns, bet kas tur varēja iznākt. Bet, redz, tagad Anglijā tur esot priekšniekos ticis, malacis. Valodu zina, laikam. Drebi?

ANITA. Nē!... Jā. Tāda diena, aizmigt naktī nevarēju!...

IVETA. Es no savas vīramātes arī baidījos: par prastu viņai biju. (*smejas*) Nē, nē, nē – nepārproti, ne jau tāpēc es gribēju parunāties! Jūties par prastu?

ANITA. Nezinu, nē...

IVETA. Muļķības, tu esi forša meitene... Zini, es gribēju zināt vienu lietu. Nē, skaidrs – nevainīga tu neesi: piedod, man nav ilūziju, un vienreiz jūs nepamanījāt, ka es arī esmu mājās. Nesarksti, beidz! Par to ir jāprieccājas. Es par citu ko... Tev ir liela pieredze? Nu, pirms tam, pirms Kārlēna?

ANITA. Nezinu...

IVETA. Desmitos, simtos – nu, plus mīnus.

ANITA. Maz...

IVETA. Slikti. Nezinu, vai tu zini, bet Kārlēnam gan tu laikam esi pirmā: man ir aizdomas. Viņš vēl ir tik naivs, viņš taču vēl neko nesaprot. Viņš ir mācāms. Jūsu pašu labā – lai pēc mēneša jau nesāktos rutīna. Gultā. Jo tu esi zinošāka, jo labāk.

ANITA. Mums ir labi...

IVETA. Tev nav man jāmelo. Kādi tie lauku čaļi ir? Kārlēns nobāl?

ANITA. Kārļamamm, nē, nenobāl.

IVETA. Puika būs filmiņas skatījies.

ANITA. Nezinu. Bet es... es tiešām nezinu, bet mums ir norunāts – ja pēkšņi kādam sanāk, nu, sagribas citur, tad mēs godīgi pasakām.

IVETA. Stulbi. Stulbi. Es tā sagrāvu savu laulību, gandrīz sagrāvu – tikai par domām vien Kārlēna tētis... viņš bija jauks cilvēks. Vienvārdsakot, ja nu kas, nemokies vienatnē, nāc pie manis, izstāsti, tiksim galā. Pasmaidi, būs labi. Apsoli? Nāksi?

ANITA. Jā, labi...

IVETA. Varbūt tev jau tagad kaut kas uz sirds? Nē? Nav? Nu, taču...

ANITA. Kārļamamm, mēs abi esam pieauguši cilvēki, mēs varam dzīvot paši. Kārlis varbūt nespēj jums to tagad pateikt...

IVETA. Kāpēc, lai viņš man kaut ko nevarētu pateikt?

ANITA. Viņš tāds ir, jūs ļoti labi zināt, bet viņš to teiktu: tā būs mūsu, mūsu pašu dzīve.

IVETA. Kuš, kuš, kuš, kuš... Uh, atpazīstu sevi...

ANITA. Kārļamamm, es... mēs esam citādi.

IVETA. Tā tikai šķiet.

ANITA. Mēs esam!...

IVETA. Ir labi, ir labi...

Iveta skauj jau šņukstošo Anitu, viņa ļaujās.

10.

Iekšā nāk Edgars. Viņš acumirkļi uz sava akordeona spēlē sentimentālu melodiju.

EDGARS. Purvīša glezna: *Ceļa vārdi jaunai un gaišai dzīvei!*...

IVETA. Jūs nemaz iedomāties nespējat, kā sievietē jūtas šādās dienās, ko viņa pārdzīvo.

Jums jau tas viss, kā pačurāt aiziet... Atkal tik pumpiņot un alu tempt.

EDGARS. Kalniņu Daini sarunāju. Es viņam no sava meža balķus, viņš ar večiem līdz septembrim izdara.

IVETA. Ko tad?

EDGARS. Tavai mājai apakšējo vaiņagu nomaina. Neesi dzirdējusi – labākais meistars te: Kalniņu Dainis. Vai ne, Nitiņ?

Anita strauji izraujās no Ivetas skavām, prom.

IVETA. Tu nopietni?

EDGARS. Kas tad meitukam? Nopratināji?

IVETA. Atskrēja pēc palīdzības – viena, bez mammas.

EDGARS. Tagad meklēju Jaguāru. Balķi būs, saku.

IVETA. Muļķis, goda vārds.

EDGARS. Tas Jurītis ir garām – papucis ar sveci blakus stāvētu.

IVETA. Redzēsim.

EDGARS. Un, nekas nebūs jāmaksā. Nu, Kalniņu Dainim.

Iveta smejas, dodas laukā. Edgars nopakaļ. Abiem promejot, skan akordeons.

11.

Iekšā nāk Jānis ar Juri.

JĀNIS. Kas vainīgs, tas bailīgs! Neliec man tā domāt!... Tu taču te, čuhņā dzīvodams, neko par visu šito nezini! Tu pat nepamanīsi, ka viņš jau būs tev... „klik!” un gatavs! Jo mēs taču, mēs – normālie, nemaz to nevaram iedomāties, mēs negaidām. Domājam, ka smuka jauka saruna, nezinu – par laiku, par ražu, a viņš tev aiziet aiz muguras: aliņu, teiksim, paņemt, un... Viņi tur pilsētā visu, kas kustas, ņem priekšā. Dažreiz, kas nekustas, arī. Nē, nu ne traktorus, teiksim, bet... visu ko. Klausies taču! Kas cits tev to izstāstīs?! Es zinu, es esmu pa tām ministrijām... Es esmu zvērējis tavai mammītei...

JURIS. Bet nekā tāda, papu!... Es tikai kurpi aizsēju, pietupos...

JĀNIS. Tev nav šņores!!! Viņam sēji?!

JURIS. Nometos ceļos un lūdzos viņam, lai paglābj no tevis. Lai tu mani neatrod. Lai uz Angliju paņem līdzi.

JĀNIS. Ko tu vari muldēties?!... Tiešām... Labi, koroče – situācija mums ir labvēlīga.

Andrītis redzēja, ka mēs te esam, redzēja, kādu es pudeli uzdāvināju. Lai drusku iesilst, tad iesim runāt. Tas ir viens. Otrs – Aldēns ir zilais: tas ir skaidrs. Un tas nozīmē, ka... nu, kas ir Aldēna labākais draugs, nu? Domā, ko tad vēl tas nozīmē! Saproti? Aha!... Cst!

Klusējam! Kas pēdējais runā, tas runā vis... tam ir vislabāk. Pacietību, pacietību un vēlreiz pacietību, kā teicis lielais Rainis! Davaj, smaidi un pašol. Vienu mazi kausiņu, bet ne vairāk, dzirdi?... Jopcik, divas atejas uz visiem, šitāda rinda – vecenes nez ko tur darās: pat spoguļa tur nav! Krūmus arī baigi izravējuši – kaut kabatā krāmē!

Juris dodas prom.

JĀNIS. Un tikai pasaki Andrītim, ka tev alerģija no bitēm!

Juris prom.

JĀNIS. A šlipse?!...

Jānis nopakaļ, prom.

12.

Pēc brīža iekšā nāk Kārlis ar Anitu, viņa steigšus cenšas savest kārtība saraudātās acis – Anita vēl šņukst.

KĀRLIS. Par ko?! Kāds kaut ko pateica? Par ko? Runā taču!... Mamma, ja? Mana mīļā māmulīte, ja? Un ko tad šoreiz?

ANITA. Mums jāpasaka, mums ātrāk jāpasaka, ka... ka tā būs mūsu dzīve, ka mēs esam izlēmuši, un tas tā būs, un to neviens nevar mainīt, un viss. Tagad, labi? Pie galda, labi? Vajag sākt ar to, labi?... Nu, kas atkal?

KĀRLIS. Tavs tētis... tavs tētis grib... taisīt pašnāvību...

Pēc pauzes Anita sāk skaļi smieties.

ANITA. Tas nav asprātīgi! Jā, varbūt viņam žēl – dzīvot bez manis, bet... tas ir mans tētis!

KĀRLIS. Goda vārds!

ANITA. Tu šito, lai nebūtu jāsaka, ko mēs esam nolēmuši, ja?! Tā tu esi sabūvējis?... Viss, pusseši? Pilsētnieciņš nobijās?

KĀRLIS. Kad ome tā saka, tad tu lamājies!

ANITA. Es jau domāju, ka tā būs.

KĀRLIS. Nē! Viņš gribēja ar mani parunāt, un pateica to.

ANITA. Labi, tad tu gribi, lai es visiem pasaku, ko esam izdomājuši?

KĀRLIS. Es pats varu, bet...

ANITA. Nē! Es arī neko neteikšu! Ja tu nevari, negribi, tad jau, tad mums... tad jau mums to nemaz nevajag, tad jau nekā arī... nav bijis!...

KĀRLIS. Ir! Ir bijis! Un ir! Viņš man jautāja, ko es darītu, ja viņš pēkšņi ņemtu un nomirtu!...

ANITA. Tu vispār saproti, ka par tādiem vārdiem...

KĀRLIS. Varbūt ne pašnāvība, varbūt tikai slims, bet nesaka?...

ANITA. Viņš slims?! Viņš vispār nekad neslimo!

KĀRLIS. Tad pašnāvība.

ANITA. Kāpēc?!

KĀRLIS. Tu viņam esi viss... rokas viņam drebēja...

ANITA. Tu taču viņam patīc!

KĀRLIS. Es viņam atņemu visu – vispirms meitu, viņi paliek vieni ar omi, un tad... tad mēs vēl pateiksim, ko mēs vēl gribam, bet varbūt viņam sirds...

ANITA. Neko nesaprotu... Nemuldi?

KĀRLIS. April, april!...

ANITA. Bet kāpēc viņš tev? Ne man, ne omei...

KĀRLIS. Nevar jums varbūt...

ANITA. (*par pagalmu*) Kas tur tagad notiks?

KĀRLIS. Pumpiņdancis kaut kāds, visi vācas kopā...

ANITA. Es viņam pajautāšu.

KĀRLIS. Un tad es būšu klača...

ANITA. Tad varbūt man nejaudāt nemaz? Nemeklēt varbūt? Atkal tāds goda vārds, kā toreiz?

KĀRLIS. Visu mūžu atgādināsi? Tu solīji nekad vairs neatcerēties! Par vienu tādu sūdu!...

ANITA. Tā bija Lilita nevis sūds!

KĀRLIS. Atkal netici?!

ANITA. Ticu! Ticu!...

KĀRLIS. Labi, es izdrāzu Lilitu tā un šitā, un liku Valdim samuldēt, lai tu nenojaut, kur es naktī biju! Tagad es esmu sliktāks?

ANITA. Piedod, es taču ticu, es solīju!

KĀRLIS. Tu drebi! Neesi slima?... Nu, kāda man vajadzība muldēties? Varu līdzī iet! Tētis tā teica.

ANITA. Es viņam neteikšu, ka tu klačojies, es kaut kā slīpi piebraukšu. Padanco par mani. Māmiņu uzlūdz.

KĀRLIS. Ko tad atkal mana māmuliņa?

ANITA. Jautāja, ar cik večiem es esmu drāzusies.

KĀRLIS. Viņa... nē!

ANITA. Joks. Nē. Novēlēja būt gaišai un sirsnīgai.

KĀRLIS. Viņa? Nē.

ANITA. Stāstīja par tavu tēti, par savu dzīvi – mīļi.

Anita ir no jauna uzkrāsojusies. Abi saskūpstās.

ANITA. Bet ja tā nebūs?...

KĀRLIS. Es ļoti gribu visiem visu šovakar pateikt, goda vārds.

ANITA. Ja tā nebūs es šķiros.

KĀRLIS. Šķiries.

ANITA. Un šķiršos!

KĀRLIS. Šķiries!

ANITA. Tu zini, ja es saku, tad...

KĀRLIS. Man iegriezt rokā? Kājā? Ko vēl, lai tu ticētu!

ANITA. Es tevi mīlu!...

Abi skrien no rijas laukā.

13.

Pēc brīža pagalmā atskan skaļa rosmība, kropli sāk dziedāt Aldis – „Es, meitiņa, kā rozīte”.

Dzirdama arī Velta. Strauji veroties durvīm, abi nāk iekšā rijā. Aldis ir tērpies raibā sieviešu kleitā.

ALDIS. Nu, kas ir? Lai Alisīte uzvelk bikses, un atkal būs vedējētētiņš ar vedējmāmiņu. Nu, ko tu, omīt, gribēji runāt?

VELTA. Te ir tava labākā drauga kāzas! Līmi esi saošņājies?! Vai sašpicējies tur kaut ko, ka jumts brauc?

ALDIS. Nē, es esmu zilais – ne zilītis, ne alkašs, nejaukt – un pietiek to slēpt, es piekrītu! Es esmu iznācis no skapja! Tā mēs sakām. Bet visi taču to jau zināja, vai ne?

VELTA. Kurš to saka?

ALDIS. Tu! Kurš tad cits to var tik labi zināt? Tu taču zini visu un vislabāk par visiem. Un vispār – katram pagastam vajag vienu lokālo zilo, piekrīti? Labāk tādu, kas laukā no skapja, lai nav stulbas šaubīšanās, un tirgus dienās var par naudu rādīt. Tu to saki!

VELTA. Ko es? Es neko! Kurš to saka, tas... pats to saka, ja!

ALDIS. Bet es jau arī esmu, omīt, neķer kreņķi.

VELTA. (*klusu*) Tiešām?

ALDIS. Neizskatās vai? Tāds tavam mazmeitas vīram tas labākais draugs. Nē, tāpēc mēs vispār esam draugi – neesi iedomājusies?

VELTA. Zini ko, izbeidz vienreiz muldēt! Ej, pārgērbies un uz to fiksāko! Bomzis viņš arī visu mūžu paliek bomzis!

ALDIS. Ar to bomzi, kas šitā bomža tēvs, tu taču esi drāzusies tā, ka kūp! Toreiz gan šos par zilīšiem, alkašiem sauca. Elpo, elpo, sirsniņa nav apstājusies?

VELTA. Tu, cūka!!!

ALDIS. Tā nebija?

VELTA. Esi redzējies?!

ALDIS. Un darījāt jūs to perversi!

VELTA. Ko muldi?!

ALDIS. Un dažreiz jūs vēl arī Dzeņu Kārlī ņēmāt bariņā, atceries? Un manā acu priekšā! Puišelim trīs gadiņi bija, un tāpēc tagad, re, novirzes...

VELTA. Tā nav! Tā... tā... nekad nav bijis!!!

ALDIS. Neviena nekad to vienkārši nav zinājis! Tagad zinās – izstāstīšu beidzot visu, kā tas bija.

VELTA. Kurš tev ticēs?!

ALDIS. Visi. Visi ticēs.

VELTA. Dzeņu Kārlis tad jau bija miris!

ALDIS. Jā, laikam bija vēl kāds cits tas trešais, bet sen tas bija, atmiņa dod kroplīti...

VELTA. Tā nebija! Neuzdrošinieties!!!

ALDIS. A kas man, jaunai meitenei, ko zaudēt?!

VELTA. Aldēn, bērns...

ALDIS. Es vairs neesmu bērns.

VELTA. Parunāsim? Lūdzu...

ALDIS. Kā divas māsiņas?...

Velta ņem Aldi pie rokas, ved laukā, prom.

14.

Kad viss noklust, rijā nāk iekšā Anita ar Andri.

ANDRIS. Kur tas Aldēns tik ātri pielikās?

ANITA. Apsēžamies, tēt?

ANDRIS. Kas tad nu? Nav kas labi? Neņem galvā: pie Aldēna jau visi pieraduši, būs labi.

Es vispār neņem galvā, ome cepās. Kas par rievu pierē? Ei?

ANITA. Man vajag parunāt.

ANDRIS. Kārlītis? Foršs puika tak...

ANITA. Man vajag parunāt par tevi.

ANDRIS. Tagad man jābūt dikti nopietnam?

ANITA. Tēt? Tu esi slimis?

ANDRIS. Par skaļu degunu šņurkāju, purkšķīši?

ANITA. Es nopietni!

ANDRIS. Nē. Kas tev ir?

ANITA. Bet es taču neesmu nomirusi!

ANDRIS. Neesi, nu...

ANITA. Es saprotu, ka tēviem ir grūti aizlaist meitas, bet tāpēc jau dzīve nebeidzas, tēti mīļais. Es saprotu – mamma ir prom, bet es taču tepat vien būšu...

ANDRIS. Protams...

ANITA. Tu neteici Kārlim, ka gribi taisīt pašnāvību?

ANDRIS. Nē!

ANITA. Jūs vispār nerunājāt?

ANDRIS. Runājām. Zini, pirms meita aiziet, jāpaskatās znotam tā ciešāk acīs. Foršs puika.

ANITA. Un par miršanu neko?

ANDRIS. Tagad dzīve tikai sākas!

Anita negaidīti strauji sāk raudāt. Andris metas viņu skaut.

ANDRIS. Ei, ei, ei, kas tad nu? Taču ne... Kārlītis taču ne?

ANITA. Nē... Mēs šķiramies.

ANDRIS. Paspējāt jau matos saiet? Bērni...

ANITA. Nē, viss ir labi... labi...

ANDRIS. Nu! Tad ejam, ejam.

ANITA. Es nevaru tāda... es tūlīt, tu ej...

ANDRIS. Tiešām viss ir labi?

ANITA. Laimīga. Par daudz. Ej.

ANDRIS. Nekavējies. Kaut kāds Pumpiņdancis būs. Jautri!

Andris laiž Anitu vaļā, dodas prom.

ANITA. Tēti. Es tevi ļoti, ļoti mīlu.

Andris vēlreiz skauj Anitu, tad, asaru no vaiga notrausdams, strauji prom.

Anita brīdi lūkojas savā mazajā spogulītī, tomēr neko nepielabo.

Tad viņa ņem garas trepes, slien pie sienas un kāpj augšup. Uzlīdusi rijas augšā, Anita uzvelk arī trepes.

Anita nozūd.

Pēc brīža pār pagalmu sāk skanēt akordeons, balsis.

Tuvojas Iveta ar Edgaru.

IVETA. (balss) Pumpiņdancis, Pumpiņdancis!...

Iveta plaši ver durvis.

IVETA. Ļaudis, Pumpiņdancis!... Nav neviena?...

2. CĒLIENS

1.

Rijā iebrāžas Jānis ar Veltu.

JĀNIS. Oi, sāp!!! Kas tev ir, ko kaujies?!

VELTA. Tevis dēļ kāzas gandrīz pagalam! Vedējtēvs brunčos!

JĀNIS. Tāpēc nav jāsit!

VELTA. *Zilais, zilais - staigā tā un staigā šitā!* Apkaunies!

JĀNIS. Un pati?

VELTA. Es šaubījos! Neticēju!

JĀNIS. Ko Aldēns tev sastāstīja? Parunājāt, un mūsu omīte pēkšņi tik svēta palikās!

VELTA. Nelaimīgs cilvēks viņš ir.

JĀNIS. Viņa tēvs arī bija tik nelaimīgs, tik nelaimīgs! Viņa dēļ mani uz partijas komiteju Cēsīs sauca: komunistiskā darba trieciennieks dzeršanā un skandālos. Un dedzināšanā.

VELTA. Viņš bija mans mīļākais.

JĀNIS. Priekš kam tad mums tagad šitāds tejāteris?

VELTA. Nevar noticēt?

JĀNIS. Tu jau pat Gorbačovam neatdotos – *mans Arnoldiņš, mans Arnoldiņš...*

VELTA. Zilītim atdevos.

JĀNIS. Ko tu dzēri konjakam pa virsu?

VELTA. Vienīgo reizi Arnoldiņu krāpu. Bet pusgadu – tepat pa krūmiem, pa šķūņiem. Prātā juku....

JĀNIS. Āzē mani?... Viņš taču smirdēja...

VELTA. Jūs to bijāt izdomājuši – alkašs, alkašs. Viņš nedzēra dzeršanas dēļ, kā jūs visi.

JĀNIS. Man bija grūti, un ar priekšniekiem vajadzēja: fondus tur dabūt, atskaites apmazgāt...

VELTA. Viņš lidmašīnu būvēja, no finiera, lai aizlaistos no tās pasaules, kas bija apkārt.

JĀNIS. Ko tikai neizdomāsi, lai pareizā Arnoldiņa pareizajai Veltiņai pareizi kājiņas paplestu.

VELTA. Man taču viss bija, nekā netrūka, bet... Biju riktīgi satrakojusies, bet beigās... esam jau zemnieku tauta – deguns zemē, pakaļa gaisā, un tik strādā no rīta līdz vakaram. Un ciems runātu.

JĀNIS. Prasts bomzis. Alkašs.

VELTA. Pats to Kalna šķūni dzēsi – tie finiera gabali arī bija tā lidmašīna: šis aizdedzināja, kad es pateicu pēdējo „nē”. Viņa Klavuška jau viņu nesaprata.

JĀNIS. Kastes tās bija kaut kādas, ne lidmašīna.

VELTA. Kādas viņam varēja būt kastes? Padomā... Tu jau, Jānīt, arī man kanti siti.

JĀNIS. Es domāju, tu nemaz nemani – ne pa kam...

VELTA. Nesarksti! Metamies kopā?

JĀNIS. Tu ko?! Tagad?!...

VELTA. Jau ieskrējies? Toreiz gan tu nemaz nemācēji piebraukt – es Arnoldiņam visu stāstīju, smējāties.

JĀNIS. Kas tur bija daudz ko stāstīt, ko? Man bija laba sieva. Un es jau arī činā biju, es nemaz... pataisīju tik actiņas meitenēm, lai jautrāk to sociālismu būvēt...

VELTA. Labi, sāks te puņķoties kā kādās bērēs. Varbūt tev vajag Aldēnam atvainoties – es viņam pateicu, ka tu man šito visu ieborēji.

JĀNIS. Zaraza!

VELTA. Ejam, kaimiņ, piedzerties! Visi plāni vējā.

JĀNIS. A ko man ar Jurīti darīt?

VELTA. Vaļā laid.

JĀNIS. Vaļā laid, aha!... Es turu, vai? Ļauju šim darīt ko tik grib, bet viņš jau pats negrib... Viens pats cilvēks es viņam šitajā pasaulē.

VELTA. Bail, ka aizies.

JĀNIS. A davaj nopietni – metamies kopā!

VELTA. Ko tu vari muldēt?! Es pat vairs nezinātu, kas jādara!

JĀNIS. Nu, ir visādas mācību filmas, mācību žurnāli... Tu viena, es viens...

VELTA. Dullais!

Velta dodas laukā, Jānis nopakaļ.

JĀNIS. A kāpēc tu man te šitos savus noslēpumus, savu bomža romāniņu, a?

VELTA. Aldēns tev jautās, vai es izstāstīju. Citādi viņš nosolīja pats visiem...

JĀNIS. A ja es tagad visiem izklačošu?

VELTA. A klačo. Toreiz jau vajadzēja...

Abi prom. Pagalmā skan akordeons, Edgars ar lvetu dzied.

Pēc brīža no rijas augšas lejup palūkojas Anita – līgavas kleitas vietā viņai mugurā stipri novalkātas, vecas darba drēbes. Anita steigšus laiž lejā trepes un, ik brīdi ieklausīdamās, vai kāds nenāk, kāpj zemē.

Trepes nocelt gan Anita nepaspēj – kāds nāk uz rijas pusi. Anita iespiežas rijas tumšākajā stūrī.

2.

Rijā iekšā ieskrien Andris – kā kādu meklēdams, taču, kad viņš griežas uz promiešanu, aizelsies iebrāžas arī Juris.

ANDRIS. Sveiks, Jurīt! Te mums alus nestāv.

JURIS. Apsveicu, Andronkul!...

ANDRIS. Jūs jau ar Nitiņu visu mūžu tepat pa smiltiņām, ne? Kad tad pats taisies? Ir kāda noskatīta?

JURIS. Man viena runāšana...

ANDRIS. Kas tad nu? Tu taču saproti, ka Nitiņa pati izvēlas. Kreņķis, ja? Atnāk kaut kāds pilsētnieciņš, noceļ, tā ir.

JURIS. Man ir alerģija. Nu, pampstu. Nosmakt varu mierīgi, pagalam. No bitēm, ja iekož!

ANDRIS. Pag, pag, tu biji pie stropa? Speciāli, lai sakož? Tad vakar vajadzēja – tagad jau salaulāti... Jurīt!...

JURIS. Man pietiek ar divām, un viss!

ANDRIS. Nitas dēļ?

JURIS. Es gribu... laimīgs būt, nu...

ANDRIS. Man mājās ir viens smāķis... Slikti jau? Nu, runā, skaties uz mani! Jurīt, neģībsti!

JURIS. Neņem mani darbā!

ANDRIS. Atgulies, tūlīt omi pasaukšu!

JURIS. Es braukšu uz Angliju!

ANDRIS. Brauksi, brauksi, atgulies...

JURIS. Nekas man neiekoda! Es saku, neņem mani darbā!

ANDRIS. Neesam runājuši... Ko tu dzēri?

JURIS. Papiņš tikai tāpēc vispār ir te! Viņš pierakstīja mani kaut kādā bitenieku skolā. Viņš runās, ņemsies visu nakti, tu zini!...

ANDRIS. Tev ir alerģija...

JURIS. Un tad, kad Nita izšķirsies no Kārļa, es jau būšot priekšā!...

ANDRIS. Murgi!...

JURIS. Viņš nedrīkst zināt, ka es te tagad runāju to, ko es te tagad runāju. Apsoli?!

ANDRIS. Ko tu darīsi?

JURIS. Aldēns mani ņem līdzī uz Angliju! Man vienalga, ko tur darīt.

ANDRIS. Paps jau negrib neko sliktu...

JURIS. Ja tu viņam pateiksi par Angliju, es... tās jūsu kāzas es izjaukšu!

ANDRIS. Ui, ui, ui! Neteikšu taču, man nevajag!

JURIS. Apsoli?!

ANDRIS. Apsolu. Bet tu jau visviens brauc prom.

JURIS. Viņš neko neaizmirst, nekad.

ANDRIS. Brauc. Atbrauksi, salīgsit.

JURIS. Nekad!

ANDRIS. Naudu ceļam nevajag?

JURIS. Es pats pelnīšu! *Paundus!*

ANDRIS. Turēšu īkšķus!... Neesi Kārļīti redzējis? Kas te trepes pametis?

Andris iet uz rijas tumšo galu, kur pirms mirkļa ir ieslēpusies Anita. Viņš tur uzskrien kam virsū – kaut kas gāžas, krīt. Andris lamājas.

ANDRIS. Nāc palīgā!

Juris skrien Andrim talkā – abi ļoti uzmanīgi nes no kakta laukā stipri dūcošu bleķa vannu ar pāri tai pārmestu segu.

ANDRIS. Spietu šorīt noķēru, nebija laika neko darīt. Aiznesam prom, citādi te cilvēki – kāds jau ir grābstījies...

JURIS. Šitās kož.

ANDRIS. Oi, liec nost! Vēl būs cietumā jāiet, ja tev iekodīs!

JURIS. A man jau nepampst – es izdomāju tikai. Iedur ar adatu un riktīgi minerālmēslus ieberzē: roka kā blukis uz nedēļu! Papiņam.

ANDRIS. Labi, tad nesam.

JURIS. Andronkul, ja izplāpāsies, es saku, goda vārds, ja?

ANDRIS. Ej, pieliec kārtīgi kuņģi un acis, kamēr nav par *paundiem!* Angļu valodu māki?

JURIS. *Hav ār jū? Verī vel! Drāz man cel!...*

ANDRIS. *Šat ze dōr...*

JURIS. Ko ta?

ANDRIS. Durvis aizver!

Abi nes no rijas laukā dūcošo vannu.

Pēc brīža no tumsas izskrien Anita – nu viņai galvā arī veca, nospeķota hūte, kas slēpj gan Anitas matus, gan acis.

Kad veras rijas durvis, Anitai vairs nav kur sprukt. Iekšā nāk Iveta ar Aldi – viņš jau atkal savās drēbēs.

ANITA. (*rupjā balsī*) Sveiki, kaimiņi! Kur tā muca, bļin?...

Anita steigšus laukā un prom.

3.

IVETA. No kurām mājām tad šitais bija? Tā kā mušas uz sūdu...

ALDIS. Nu, sadirsu tava dēla kāzas, ja? Uznāca... mans sencītis arī bieži psihoja, nervi. Baigais kauns...

IVETA. Spontanitāti nekad nevajag apspiest – mēs esam cilvēki, nevis racionālas mašīnas... Tev arī Nitiņa patīk? Netaisi, netaisi lielas acis – abi ar Kārlēnu kā brāļi.

ALDIS. Neārdos jau tāpēc!

IVETA. Tu arī esi ar viņu gulējis?

ALDIS. Nē! Nē!!!

IVETA. Pieņemsim, ka es tev noticēju. Pasaki, Kārlēns ar Nitu precas, lai man iespītētu?

ALDIS. Viņš viņu... mīl viņu, nu.

IVETA. Re, tu jau nemaz nezini, ko tas vārds īsti nozīmē.

ALDIS. Nu, viņiem ir labi... Nita ir tāda, kāda... kādas nav citas.

IVETA. Oriģināli. Viņam simts tādu Nitu-citu augstskolā. Būtu tu redzējis tās meitenes, tev šķistu tāpat kā man.

ALDIS. Nita arī mācās.

IVETA. Dīvaini, bet skola no skolas, zini, drusku mēdz atšķirties.

ALDIS. Es esmu tās citas Nitas redzējis – vienreiz knapi aizlaidāmie. Visas vienādas...

IVETA. Ah, nabadziņi. Bēgāt no Mākslas akadēmijas briesmīgajām meitenēm! Viņas jau nu gan ir īpašas un katra.

ALDIS. Viņš neprecas par spīti.

IVETA. Bet īsti laimīgi gan abi neizskatās. Tu jau vairāk par Nitiņu ko zini...

ALDIS. Nu nav viņa nekāda lauciniece.

IVETA. Es neprasu, kas viņa nav, bet kas viņa ir.

ALDIS. Viņa otrdienās, ceturtdienās un sestdienās stāv pie veikala, gaida un tad tai šķūnītī pagalmā pie miskastēm atdodas. Pa nedēļu labs pulciņš sanāk.

IVETA. Muļķis! Kā tu nesaproti, ka sieviete var gribēt, lai viņas bērns ir pa īstam laimīgs?! Vientuļa sieviete!...

Viņa notrauš pēkšņu asaru no vaiga, strauji prom.

4.

Pēc brīža piesardzīgi durvis ver Alise. Tad nāk iekšā.

ALISE. Uh!... Es noklausījies... nejauši. Mums jāiet, vedējtēv, es tevi meklēju... Joprojām netici, ka es tā negribēju... Tu man... Labi, ejam! Baigais vedējpāris – neviens jauno pāri neatcerēsies, bet par mūsu bļautišanos gan vēl ilgi klačos! Nāc, neviens jau vairs nedusmojas. Ir gan tev tas svarīgi, tā nav, ne? Tikai tēlo to baigo veci.

ALDIS. Neviens taču mūsu sādžā nesmaida, visā pagastā ne. Tu biji vienīgā. Es izdomāju te tagad, kāpēc tā: kāpēc toreiz es satrakojos, kāpēc vēl tagad. Kāpēc kāds tieši to otru vispār pamana...

ALISE. Un ko tagad?

ALDIS. Es jau neākstījos – mēnešiem domāju, kā mēs šovakar bučosimies.

ALISE. Beidz! Gribas šonakt kaut kam siltam piespieties – tad tā arī saki.

ALDIS. Negribas. Nē, gribas, bet nemaz neceri. Šonakt. Citādi tu man neticēsi.

ALISE. Es arī tagad neticu, jo... jo tas tā nevar būt.

ALDIS. Braucam uz Angliju. Tur es neesmu Aldēns.

ALISE. Tur tu esot kļuvis liels cilvēks, ja?

ALDIS. Jā. Aldis. Pēdējo pusgadu ēdu no miskastēm, bet tur tas nav tik traki. Nomainīju pirms tam trīs vietas, bet nebija nekāda jēga strādāt – priekš kam? Kam? Vazājos apkārt, vismaz nebiju Aldēns. Tagad es atradīšu darbu mums abiem, goda vārds.

ALISE. Ja rīt no rīta nebūsi pārdomājies.

ALDIS. A pasildīsi pa nakti? Vai ar bezdarbniekiem un dirsējiem nesienies?

Abi smejas, tad neveikli saskūpstās.

Viņus iztraucē norūpējies Kārlis.

KĀRLIS. Nitu neredzējāt?

ALISE. Tikko bija...

ALDIS. Mēs jūs abus aicinām uz kāzām! Anglijā. Mēs abi. Ko lūri?!

ALISE. (*smejas*) Neklausies!

ALDIS. Saderam, ka mums pirmajiem būs sīcis!... Kas ir?!

KĀRLIS. Nita nav nekur.

ALDIS. Es esmu pilnīgs idiots! Es arī aizbēgtu no tādām kāzām!

Dodas laukā, prom, bet pretim nāk Andris.

ANDRIS. (*Kārlim*) Panāc drusku, ir saruna.

KĀRLIS. Kur Nita? Pie jums?

ANDRIS. Panāc!

Abi prom.

Pirms iet laukā, Alise ieskatās spogulītī un uzsmaida tam. Tad dodas prom arī viņa: dziedādama – pagalmā skan akordeons.

5.

Tas tuvojas, un jau pēc brīža rijā iekšā nāk Iveta un Edgars. Edgars spēlē tušu.

IVETA. Kas nu atkal, mans traģiskais mīlnieks?

Beidzis spēlēt, Edgars svinīgi noliek Ivetas priekšā uz galda sarkanu auto modelīti.

EDGARS. Jaguārs.

IVETA. Nu?

EDGARS. Otrā lieta no četrām: mājas baļķi – viens, Jaguārs – divi, Dali ar ūsām – trīs, un kosmos. Un tad tu pieņem manu uzvārdu un vārdu arī varbūt. Numur divi – Jaguārs.

IVETA. Bet tas ir... smieklīgi!

EDGARS. Tu nevari ciest tādus ļaudis, kas sola, bet nepilda.

IVETA. Tu jau neko nesolīji.

EDGARS. Es ne. Tu solīji.

IVETA. (*smejas*) Kur tu tik pēkšņi izrāvi, un tieši Jaguāru?

EDGARS. Nesāju līdzī kabatās visas markas, ja nu kas. Volgas un moskvičus ne – ar tādām meitenēm nepinos.

IVETA. Kāpēc tev joprojām nav neviena meitene?

EDGARS. Nav taisnība – es mīlu tikai meitenes.

IVETA. (*smejas*) Es pati esmu pārbaudījusi, ka nav taisnība.

EDGARS. Bet es toreiz varbūt tikai formāli – kāda starpība, kur: var dēļa spraugā...

IVETA. Īpaši formāli nebija.

EDGARS. Tu jau toreiz esot bijusi baigi piedzērusies.

IVETA. Un ja nopietni.

EDGARS. Muzikanti jau nedejo, vienmēr spēlē. Bet pēc tam jau visi ir vai nu sadzērušies, vai prom.

IVETA. Dzīve te tev par seklu?

EDGARS. Tad es te nebūtu – esmu rīdzinieks. Un tu arī ne.

IVETA. Dažreiz jau tiešām šķiet, ka te ir vislabāk. Nekas nevienam nav jāspēlē...

EDGARS. Bet nevar jau atzīt. Nav pa smalko.

IVETA. Esmu tik smalka?

EDGARS. Jā.

IVETA. Tad jau tev tieši tas patīk?

EDGARS. Nē.

IVETA. Kas tad?

EDGARS. Parasti tu neesi tu.

IVETA. Un kur tad es esmu tā īstā es?

EDGARS. Bildēs.

IVETA. Tur katrs var mālēt, ko nu sagribas.

EDGARS. Bet tu ne. Tur tu nespēlē.

IVETA. Kā tu zini?

Atbildēt Edgars nespēj – iekšā nāk Kārlis: viņš ir stipri norūpējies.

KĀRLIS. Nita nav te?

IVETA. (*par Jaguāru*) Paskaties, kāda mammai jauna mašīna!

KĀRLIS. Nita pazudusi.

IVETA. (*smejas*) Nozagta! Pagaidi, Kārlēn, parunāsim drusku.

KĀRLIS. Jāmeklē!

IVETA. Edžus jau iet, vai ne? Atradīsīt, uzdancosim vienu to tavu... Augoņdanci!

EDGARS. (*par auto modelīti*) Nepazaudē.

Edgars prom.

6.

KĀRLIS. Mamm, ejam!

IVETA. Trīspadsmit sekundes no šīs tavas dienas es varētu izlūgties? Piesēdi, lūdzu.

Kārlis to dara ļoti nelabprāt.

IVETA. Man arī, starp citu, šī ir īpaša diena, un ne jau tikai tāpēc, ka tu laikam esi laimīgs. Tas ir jauki, ko lai es tev tur vairs saku. Bet vai tu esi kaut drusciņ padomājis, kā mainās mana dzīve? Nē, nē, nē – es pat netaisos kaut par savu vientulību! Kaut varētu. Nē, man tev šodien jāpastāsta, ko es tavam tētim pirms viņš aizvēra acis uz mūžu, solīju. Ka izaudzināšu tevi līdz šai dienai, un tikai tad es varu būt brīva. Jā, tieši tā. Es precos.... Tu nemaz negribi zināt, kas viņš ir?

KĀRLIS. Mākslinieks... dzejnieks...

IVETA. Neuzminēji! Rokeris baikeris. Melnās ādās, mauc ar moci – es vienreiz pasēdēju aizmugurē: vari iedomāties?

KĀRLIS. Labi.

IVETA. Tas ir viss, ko tu vari pateikt?

KĀRLIS. Kāpēc te trepes?

IVETA. Es tūlīt ļoti stipri apvainošos.

KĀRLIS. Tu varēji precēties visu laiku.

IVETA. Es solīju tavam tētim...

Kārlis pēkšņi strauji ceļas un kāpj augšup pa trepēm, nozūd rijas augšā.

IVETA. Tev sīkspārņi interesē vairāk par mani, ja? Kārlēn, dzīve ir daudz sarežģītāka nekā tev šķiet, tici man...

Pēkšņi Kārlis parādās ar Anitas līgavas kleitu rokā.

IVETA. Tā! Viņa tevi ir pametusi!... Kāpēc?...

Kārlis metas lejā.

KĀRLIS. Tas bija pārpratums!

IVETA. Pagaidi, pārpratumu un nejaušību dzīvē nav! Pagaidi taču!

Viņa ar spēku attur Kārlī skriet prom.

IVETA. Varbūt tā ir zīme? Tu dzirdi mani? Līgavas tāpat vien projām nebēg!

KĀRLIS. Mēs ar tēti, ar Andri izrunājām, es biju pārpratis, es esmu muļķis!

IVETA. Tu neesi muļķis, Kārlēn! Ja tavs tētis šodien būtu šeit...

KĀRLIS. (*pārtrauc*) Mans tētis? Mans tētis atteicās šurp braukt, negribēja šokēt tevi.

IVETA. Cik asprātīgi! Kā tad viņš...

KĀRLIS. Viņš nav miris! Un es to zinu jau piecus mēnešus! Mēs ar Nitu viņu sameklējām, viņa atrada. Viņš ir foršs cilvēks, tikai apsolījis tev, ka nekad vairs neuzbāzīšoties – tu esi viņu piespiedusi zvērēt.

IVETA. Es neesmu!...

KĀRLIS. Tev vienmēr esot bijis... esot bijis viss par maz!

IVETA. Jā, man ir viss par maz!

KĀRLIS. Tu nekad neesi ticējusi, uzticējusies!

IVETA. Es vienmēr esmu bijusi godīga!

KĀRLIS. Viņš arī!

IVETA. Ko jūs runājāt?!

KĀRLIS. Viņš ir vienkāršs celtnieks.

IVETA. Zinu!

KĀRLIS. Tu zini? Seko visus šos gadus?...

IVETA. Tikai nesaki, ka tāpēc man viņš par prastu!

KĀRLIS. Tā taču ir!

IVETA. Es tā nedalu cilvēkus!...

KĀRLIS. Kāpēc viņam bija jāzvēr?!

IVETA. Ja viņš būtu gribējis, būtu piezvanījis – liela muiža, ka zvērēja! Es pat cerēju, jā...

Gribēja vai tad? Apprecējās! Jau pēc sešiem gadiem!

KĀRLIS. Zini, vēl viena lieta: es jau pirms gada aizlaidos no Mākslas akadēmijas. Uz pretīgo tehnisko, uz datoriem, uz vājprātīgo IT!... Piedod.

Kārlis izraujas, taču Iveta atkal viņu notver uz cieši spiež sev klāt.

IVETA. Pagaidi!... Es tevi ļoti, ļoti... mīlu! Dzirdi! Ļoti!...

Kārlis tomēr metas laukā, prom.

KĀRLIS. Nitāāāā!...

IVETA. Bļin, bļin, bļin!!!... Stulbenis!... Stulbā!... Stulbenis!... Stulbā!!!...

Tad arī viņa metas no rijas ārā.

Pagalmā no visām pusēm jau skan kāzu viesu balsis, kas sauc Anitas vārdu. Atmosfēra tur ir jūtami nervoza, izmisīga.

7.

Pēc brīža rijā iebražas Velta ar Jāni. Viņš atkal ir saliecies – kā sitienu dabūjis.

JĀNIS. Beidz kauties vienreiz!

VELTA. Tu? Tu?!!!

JĀNIS. Vot pirmo reizi mūžā krāmēšu sievietei!

VELTA. Nozagi?! Lai izspiestu no Andriša Jurītim vietīņu!

JĀNIS. Tu vispār domā, ko runā?! Varbūt man pauris pliks, bet stulbs es vēl neesmu!

VELTA. Tad es esmu stulba?

JĀNIS. Jā, uzminēji! Kas, es ar varu Andrīti piespiestu, vai? Jurītis tāpat ir labs, viņš to vietu tāpat var dabūt.

VELTA. Es esmu stulba!... Jāmeklē!

JĀNIS. Jums točna nebija paredzēta brūtes zagšana?

VELTA. Nē. Bet no Aldēna jau visu ko var sagaidīt.

JĀNIS. A pats tēlo, ka meklē! Es viņu tūlīt močīšu! Ejam!

VELTA. Jānīt, piedod. Nemaz jau tā nesāpēja, ne?

JĀNIS. Mani jau Marija arī... bet reti, un ne tik dikti...

VELTA. Es vispār kādam pirmo reizi mūžā situ. Netici?

JĀNIS. Ja sit, tad mīl.

VELTA. Stulbenis!

Jānis pēkšņi ierauga pamesto Anitas kāzu kleitu.

JĀNIS. Pag! Ja kāds zagtu, tad taču ne pliku, ne?

VELTA. Ārprāts!...

JĀNIS. Pati aizbēgusi? Neder, nevar būt. Tad jau...

VELTA. Ārprāts!!!... Nitaaa!!!...

Velta pa priekšu, Jānis nopakaļ laukā no rijas, taču tur viņiem pretī jau Andris un Kārlis.

8.

ANDRIS. Kur tas bija?... Tāpēc es domāju, kas trepes uzslējis?

VELTA. Andrīt, Kārlīt, Nitiņa ir... neviens taču nezagtu pliku!...

ANDRIS. Neviens?! Neviens?!...

Viņš ņem pie krekla Jāni.

Kur tavs Jurītis?!

JĀNIS. Kāds puikam sakars?!

ANDRIS. Man jau sen vajadzēja tevi noslānīt – šitā puikam smadzenes čakarēt!

JĀNIS. Kas tev ir?!

VELTA. Andrīt, liec Jānīti mierā!

ANDRIS. Jānīti bānīti? Viņa Jurītis mums piesolīja kāzas izjaukt!

JĀNIS. Nevar būt! Viņš par meitenēm vēl pat neko īpaši...

ANDRIS. Ko tu par viņu zini? Ko?! Puika minerālmēslus gāž sev iekšā, lai tu liktu viņu mierā un nekomandētu! Es viņa vietā jau sen būtu aizgājis pa gaisu, noskalpētu tevi! Tu dzīvot viņam neļauj!

VELTA. Liec Jānīti mierā!

ANDRIS. Vēl sabučojies!

VELTA. Un sabučošos!

ANDRIS. Nu, mamm, bučojies!

VELTA. Un bučošos, dēliņ.

ANDRIS. Rūgts!!!

Velta bučo Jāni.

VELTA. Jā, viņš to puiku kādreiz pamoka, bet viņš grib, lai labāk, lai... Kā tu vispār kaut ko tādu spēj iedomāties?!

ANDRIS. Jurītis man divas reizes piesolīja visu sabojāt...

KĀRLIS. Bet bez kleitas!

JĀNIS. Viņš taču ne... nē, nevar būt.

ANDRIS. Ko mēs zinām, kas tādām puikām sagriežas. Tu taču neko par viņu nezini...

JĀNIS. (*Kārlim*) A ko tu nesargā sieviņu, varoni?!

Iebrāžas Aldis ar Alisi.

ALDIS. Klusāk! Vēl jau viesi domā, ka tie ir tikai joki...

ALISE. Pārdancojušies esam!

JĀNIS. (*Kārlim, par Aldi*) Re, drīzāk šitais ir izvarotājs! Atbrauc miljonāriņš no Anglijas, meitenei pēdas pret sauli!

ALDIS. Es taču zilais esmu – tev esot pierādījumi!

JĀNIS. A ja nu tu... nu, nešķiro?!

ALISE. Tu aizvērsies?!

JĀNIS. Oho, kas tad mums te tāds ira? Rūgts!!!

Velta bliež Jānim skanīgu plīķi.

Ieskrien Iveta ar Edgaru.

IVETA. Nu jau vispār visi pazuduši – viesi vieni!

ANDRIS. (*Edgaram*) Tad ej un uzrauj vēl kādu danci – jābūt jautri!

EDGARS. Jāmeklē! Kaut kāds bomžs te esot klīdis apkārt.

IVETA. Es redzēju! Te bija ienācis!

JĀNIS. A kur Jurītis?

ANDRIS. Kāds tas bomžs bija?

IVETA. Bikses... žakete... cepure...

VELTA. No Paulēniem!

ALDIS. Citur pliki staigā?

EDGARS. (*Andrim*) Ņem mašīnu! Itin kā man instruments būtu beigts – ātri jāaizrauj uz ciemu citam pakaļ!

Alise skatās pa durvju spraugu pagalmā.

ALISE. Tava Jurīša nekur nav...

ANDRIS. Braucam, Kārlīt!

ALISE. Oi, re kur nāk – Jurītis ar... ar to bomžu!!!...

*Durvīm veroties, pa tām iekšā nāk Juris un Anita – viņa noņem hūti, tikai ienākot rijā.
Kārlis metas skaut Anitu.*

VELTA. Opis augšāmcēlies – vecās bikses...

KĀRLIS. Tu nesapрати! Es nesapratu, piedod!...

JĀNIS. (*Jurim*) A ko tu ar viņu?!

VELTA. Liec taču viņu mierā!

ANITA. Mēs bēgām, abi divi...

ANDRIS. Piedod, es esmu galīgi stulbs...

VELTA. Kas jums te visiem par vaidēšanām? Kas ir?

ALDIS. Manis dēļ, ja?

ALISE. Tas bija pārpratums!

VELTA. Tā, labi, tagad vēl uzraudās! Visi laukā, laukā! Paliek jaunie – Nitiņ, bērns, pa fikso ūģērbies! Laukā, es saku! (*Edgaram*) Vālē kaut kādu tur Pakaļdanci, davaj!... Laukā, laukā!

JĀNIS. Davaj pa vienam – nu, lai nav aizdomīgi. Nekas nav noticis, mīļie kāzu viesi, viss kārtībā, viss kārtībā! Davaj!...

Jānis vada visus laukā no rijas pa vienam. Pēdējie paliek jaunais pāris, Jānis un Juris.

ANITA. Paldies, Jurīt.

Anita noskūpst mulso Juri uz vaiga.

Jāņonkul, tevi tur gaida!

JĀNIS. Da neko es puikam netaisos darīt, jūs ko?

ANITA. Viņš ir ļoti labs cilvēks.

JĀNIS. Pats zinu. Mans dēls!...

JURIS. Nu, davaj!

JĀNIS. Ko davaj?

JURIS. Pa priekšu ej.

JĀNIS. (*smejas*) Mugurā šausi?

ANITA. Nu, Juri, saki taču! Nu! Citādi es.

JURIS. Es prom braukšu... braucu prom rīt...

JĀNIS. Tu? Prom?... Nu, tad beidzot, puika! Vecis, īsts vecis! Mans dēls! Ejam!...

Abi prom. Pagalmā kāzu viesi sāk dancot, skan akordeons.

9.

Anita skauj Kārli, viņš labu brīdi sparīgi pretojas.

KĀRLIS. Jāgērbjas...

ANITA. Viņš mani atrunāja...

KĀRLIS. Viņš māc runāt, ja?

ANITA. Pat neatrunāja, vienkārši pastāstīja kamēr gājām uz autobusu, par sevi pastāstīja, kur šis iet. Uz Angliju... Mums taču patiesībā nav nekādu problēmu.

Beidzot Anitai izdodas apskaut Kārli, arī viņš pats padodas.

KĀRLIS. Es tiešām pārpratu.

ANITA. Zinu! Piedosi?

KĀRLIS. Piedod man!

ANITA. Es biju tik baigi dusmīga uz tevi. Izšķirtos! Biju jau izšķīrusies! Nožņaugtu!

KĀRLIS. Tētis bija domājis ko citu – viņam tiešām mums ir īsta bomba.

ANITA. Kāda?

KĀRLIS. Solīju neteikt – viņš pats.

ANITA. Šķiršos!

KĀRLIS. Viņš lika man nozvērēt.

ANITA. Nožņaugšu!

KĀRLIS. Žņaudz! Es sievastēvam apsolīju!

ANITA. Mūsu bombu arī viņam jau izstāstīji?

KĀRLIS. Nē. Gribu kopā. Andris savāks visus, un tad mēs arī. Es gribu, tiešām, es teikšu, goda vārds!

Anita aizspiež Kārļa muti ar skūpstu.

ANITA. Es ticu. Un tas nav tik svarīgi.

KĀRLIS. Ir gan! Un tā Lilita toreiz...

ANITA. Es tev ticu tagad un vienmēr, un vienmēr – tas ir svarīgi. Nekas vairāk.

Pagalmā negaidīti klust akordeons. Kāzu viesi sāk korī skandēt „Rūgts!”.

ANITA. Kleitu! Te kāds var ienākt – padežūrē!

Anīta skrien pārvilkt kleitu rījas tumšajā stūrī. Kārlis lūkojas pa durvju spraugu pagalmā, kur joprojām skan „Rūgts!”.

KĀRLIS. Zini... mamma precas.

ANITA. Beidz! Tu tici?

KĀRLIS. Jā. Mēs runājām. Kaut kāds baikeris rokeris.

ANITA. Par tēti pateici?

KĀRLIS. Jā. Viņa... viņa teica, teica, ka... mīl mani...

Anīta ir pārgērbusies – viņa skauj Kārli no aizmugures, cieši viņam piekļaujas.

ANITA. Tu esi laimīgs?

KĀRLIS. Meitene būs. Pirmā būs meitene.

ANITA. Puika! Puika, es saku!

KĀRLIS. Meitene!

ANITA. Puika!!!...

Kad Aldis ver rījas durvis, abi jau atkal skūpstās.

ALDIS. Nevarat pierast? Tagad jau drīkst, kad lielie redz!...

Viesi sauc „Rūgts!”, jaunie skūpstās.

Tad visi prom – skan akordeons, viesi dzied.

10.

Pēc brīža iekšā nāk Jānis ar Juri.

JĀNIS. Sit! Nu, sit!... Dukas nav?! Sit, es tev saku!

JURIS. Kāpēc?

JĀNIS. Citādi es sitīšu!

JURIS. Tu solīji.

JĀNIS. A muldēju. Nu!

Juris neveikli iesit Jānim.

JĀNIS. Vēl! Neesmu pelnījis? Tev taču gribas – tad dari! Vēl, es saku!

Juris sit vēl. Tad vēlreiz un vēl.

JĀNIS. Labāk? Vēl!

Tad Jura sitieni vairs nerimst – Jānis sāk vairīties, taču Juris ir iegājis azartā.

JĀNIS. Viss, viss, viss! Pietiek, pietiek, pietiek!...

Tomēr dēlu apstādināt Jānis spēj vien, cieši apskaujot.

Brīdi abi stāv klusēdami.

JĀNIS. Mamma jau nemaz nebija pie stūres, nu... kad viņa nositās. Es vienkārši domāju, ko tas dos, ja es pateikšu, kā bija pa īstam, ka es vainīgs. Mani iesēdinātu, tevi arī – bērnu namā kaut kādā... Es mammu nositu. Un visus šitos gadus... tas ir vēl trakāks cietums. Abi bijām pilnā – vienkārši braucām pēc vēl viena šņabja. Es tikai atceros, kā viņa negribēja... es piespiedu, jo pats nevarētu nopirkt, bodē ieiet. Tu mums pamāji ar rociņu – kaut ko ņēmies pie šķūņa. Es viņu nositu... Nekādos sapņos mamma man vairs nekad nav rādījusies, bet es vēl tagad gaidu katru nakti... Ko es viņai teikšu, ko viņa teiks par tevi, par to, kā es tevi... Piedod, bet es vienmēr esmu gribējis tikai... Mūsu laikos jau bērni nebija modē, nu, tāpat kā suns, kas vienkārši ir mājās un viss – es nezināju, nesapratu...

JURIS. Papu, es nekur nebraukšu...

JĀNIS. Brauc! Tinies prom! Dzīvo pats, pa īstam dzīvo! Nevis tā, kā... Es taču arī kādreiz biju baigā činā... Brauc! Tu arī būsi – re, pat bomzēns var. Brauc!!!...

Tagad Jānis dunkā Juri.

JURIS. Nē, es... mēs tagad esam parunājuši, un es... Un zini, tu jau man vienreiz atzinies, tikai neatceries, pilns biji baigi... Man bija vienpadsmit, un es nozvērējos, ka es tevi kādreiz... noteikti tevi...

Pabeigt viņš nepaspēj, Jānis viņu cieši skauj. Arī Juris skauj tēvu.

Tad spēji skrien iekšā Velta.

VELTA. Tā jau domāju – atkal tu viņu te močī!

JĀNIS. Jurīt, es šito sievieti... mīlu!

VELTA. Galīgi jau sadzēries!

JĀNIS. Tā nebija nekāda lidmašīna – prastas pasta kastes: viņš tev čakarēja smadzenes.

VELTA. Jurīt, ved savu papu mājās!

JĀNIS. Dzīve taču vēl nav galā!

VELTA. Veci cilvēki, Jāni!

JĀNIS. Jurīt, padzīvojies pa šejieni. Neej mājās, kamēr es neesmu atpakaļ. Veltiņ, es tev kaut ko parādīšu – man mājās ir viena lieta...

Jānis skauj Veltu, tā pretojas.

VELTA. Ej taču ratā!!!

Taču tad jau veras durvis, un iekšā nāk visi pārējie, izņemot Edgaru: viņš spēlē kāzu viesiem kārtējo danci.

11.

ANDRIS. Mēs tevi, mamm, meklējām! Mums te viena tāda ģimenes lieta jāizrunā, jaunās ģimenes lieta, var teikt.

JĀNIS. Mēs ejam.

VELTA. Pasēž, pasēž – nav jau sveši.

Andris ir ļoti saspringts, kādēļ smejas bez mītas.

ANDRIS. Piesēžam visi, lai nenokristu!... Es te gribēju, lai mēs tikai savējie, jo man ir, ko teikt tikai savējiem. Tagad jau mēs esam liela ģimene. Vedēji jau arī ir tādi kā ģimenes locekļi, ne?... Es... Šajā dienā es... man taču ir vesela runa izdomāta, bet tagad... Katru nakti deklamēju... Labi, viss. Vienā vārdā – es precos!

Brīdi klusums.

ALDIS. Bija divi vārdi...

ANDRIS. Jūs viņu nepazīstat. Mamm, varbūt tu atceries, bet diez vai: mēs kopā akadēmijā mācījāmies, un tagad pirms pieciem gadiem dziesmu svētkos nejauši, pēkšņi... Solveiga...

VELTA. Tā no čangaļiem?

ANDRIS. Mēs gan esam tālu no Madonas!... Jā, es esmu iemīlējies!

VELTA. Piecus gadus, un.. Kā tu to?...

Anita skauj Andri, skūpstā.

ANITA. Cik labi, tēt!

ANDRIS. Bet tas nav galvenais. Nē, nu tas ir svarīgi, ir, bet... es nezinu, kā pateikt... Nu, vispār – dzīvojam taču vienreiz, un es tā padomāju... Mēs piesienamies pie vietas, un tā ir mūsu sieva, mamma, mīļākā, bet tā taču ir tikai vieta... zeme ir bijusi, ir un būs, un ko mēs tur... Nē, šī ir mana dzimtene... Un viss jau jums, mums vienalga paliek... Nezinu, kā pateikt. Visus šos gadus ir bijis labi, un mums ir miljons bišu, un viss ir ļoti, ļoti labi...

VELTA. Tu pārdevi... mūsu mājas?...

ANDRIS. Jā, es atsakos!... Nē! Es atstāju to visu jaunajiem, es braucu prom!...

Brīdi kluss.

ALDIS. O, tā bija bomba.

ANDRIS. Es visu esmu izdomājis, viss ir sagatavots – bērniem tikai jāizdara, jādara.

JĀNIS. A ko tu tur darīsi? Tikai to Solveigu, nu...

ANDRIS. Viņai ir strausi, ferma! Tādi kā ziloni! Man taču strausi labāk piestāv, nekā bites, ne? Nita visu te zina, Kārlītim viss ātri pielec...

IVETA. Bet viņi taču... viņi taču te nemaz nebūs, viņi pilsētā dzīvo.

VELTA. Vecene jau visu izdarīs, vai ne? To visu nevajadzēja tā prātīgi izrunāt, ko?

ANDRIS. Ja būtu prātīgi, tad nebūtu nekad. Un nav jau nekādas bēres, ne?

VELTA. Mums te ir tik slikti?

IVETA. Kārlēn, velc nu gumijniekus!...

Negaidīti Anita sāk skatīties – smejas un nevar rīkoties.

VELTA. (*Andrim*) Nu, tu redzi – bērns histērijā! To tu esi panācis! Egoists! Tikai par sevi domā! Solveiga viņam!... Nāc, meitiņ!...

ANITA. Kārlis grib... mums arī ir bomba.

KĀRLIS. Mēs esam izlēmuši... mēs jau pirms tam, mēs to pateiktu tāpat, jo mēs jau bijām izlēmuši, ka teiksim...

VELTA. Tā, es eju kārties!...

KĀRLIS. Mēs tagad dzīvosim te, mēs pārceļamies uz šejieni...

IVETA. Kārlī!...

VELTA. Ejam abas kārties...

ANDRIS. Bet tad taču... es nezināju, es baidījos: tāpēc mēģināju tevi izzondēt!...

Andris skatās Kārlī.

IVETA. Kārlēn, bet studijas, darbs pēc tam?...

ANITA. Te tagad ir 3G tornis, bet... mēs te gribam, abi gribam, Kārļamamm.

IVETA. (*Andrim*) Tu to speciāli ar viņiem sarunāji?! Nav nekādas Solveigas, ja? Vajadzēja, lai es saprastu, ka nav citas izejas, ja?

ANDRIS. Nezināju es, es vienkārši... Tu vispār dzīvo? Tu... nu, iemīlies taču vienreiz!

IVETA. Baigi vajag?! Un tad šitādu tēviņu visu mūžu staipīt līdzī...

ANDRIS. Es esmu aizņemts!

ALDIS. (*Kārlim*) Tad jau tev vajadzēs strādniekus – es palieku te.

ANITA. Un Anglija?

ALDIS. Mēs arī esam ar bombām, divām. (*skatās Alisi*) Mēs abi paliekam te.

ALISE. Es jau vēl neesmu domājusi...

ALDIS. Kas jādodomā? Ja paskatās uz mani, viss pats izlemjas.

VELTA. Cirks! Īsts cirks! Tad nu man arī bomba, bombu bomba! (*velk Jāni vidū*) Es arī precos!

IVETA. Jūs visi jukuši esat, infekcija kaut kāda? Jurīt, nemaz neskaties – es tevi neprecēšu!

VELTA. Nē, kāpēc – ka jau, tad jau!!!

JĀNIS. Es esmu ar mieru, kaimiņien!

Jānis bučo Veltu. Viņa izraujas.

VELTA. Bet kas tagad būs?! Jūs vispār domājat?! Kas būs, kā būs?...

ANDRIS. Mēs būsīm laimīgi... Skan stubi, piekrītu. Bet tā būs.

VELTA. Un ja nu nebūs?! Un nebūs jau arī – te taču paliek zeme, mūsu zeme! Zeme!!!...

Brīdi neveikls klusums.

ANDRIS. Mammuuu, viesi atkal gaida! Vienreiz iesim pie galda šovakar, vai nē?! Murgs ne kāzas!...

VELTA. Viss ir apgriezies kājām gaisā! Mēs neko pat nenojaušam, kas tagad būs! Bet tagad mēs iesim un smaidīsim?

ANDRIS. Jā! Kāpēc ne? Kas tad būs? Viss ir skaidrs, kas būs.

JĀNIS. Skaidrs, ka skaidrs!

VELTA. Tu arī?!...

Velta izskrien pa priekšu, Jānis nopakaļ.

JĀNIS. Veltiņ, es tev kaut ko parādīšu...

Smejoties Andris ver vaļā rijas durvis, birst laukā visi pārējie.

ANITA. Tēt! Tā taču vispār nav īstenība, ne? Sapņoju. Vai tomēr murgoju.

ANDRIS. Es domāju, būs trakāk... es jau omi saprotu: visi standarti vējā, sākt ar savu galvu domāt, kad nekas nav priekšā pateikts... A kas viņai ar to Jānīti? Lieli cilvēki, bet muļķojas, ne?

ANITA. Tu jau arī mūs muļķoji – piecus gadus. Kā tu spēji?

ANDRIS. Solveiga rīt atbrauks. Nedusmojies. Baigi bail bija: tā taču nedara. Tas bija tikai attaisnojums, ka tev vispirms jāapprecas, lai tā zeme ir pie vietas...

ANITA. Cik labi, tēt!...

KĀRLIS. Mamm, ejam! Es zinu, saprotu, ka šodien tev tas viss ir... par daudz.

IVETA. Es te drusku... paraudāšu. Labi? Ejiet! Ejiet!!!...

Visi prom, paliek Iveta viena pati. Pagalmā rosība, atkal skan „Rūgts!”, viesi dzied.

Iveta strauji notrauš asaras, tad velk nost savas augstpapēdenes un sviež tās prom, rijas augšā. Tad viņa izjauc arī savu eleganto frizūru.

Kad Iveta jau saņēmusies un taisās doties laukā, rijā ienāk Edgars. Viņam ir lielas, nokareņas pakulu ūsas.

IVETA. O! Īstais vecis?... Jāiet pie galda?

EDGARS. Dali. Tas mākslinieks ar ūsām, pasūtīji. Trešā lieta.

Iveta skaļi smejas.

IVETA. Dali nebija tādas ūsas! Neesi Dali redzējis?

EDGARS. Kādas tad viņam bija?

IVETA. Viņam stāvēja!

EDGARS. Pat ūsas?

IVETA. Ūsas stāvēja! Muļķis! Kas tad vēl?

EDGARS. Tā ir tā ceturtā lieta – aizvest tevi kosmosā. Ar ūsām, bez?

IVETA. Izbeidz!

EDGARS. Visi aizgāja pie galda. Ejam?...

Viņš stāv pie trepēm, kas joprojām nav noceltas lejā.

IVETA. Par strauju, ne?...

EDGARS. Kad būs tas īstais brīdis?

Iveta brīdi stāv, tad kāpj augšup. Edgars nopakaļ. Abi nozūd tumsā.

Pēc mirkļa pagalmā ar blīkšķi uzzied salūts.

Viena raķete, otra, trešā, un tad jau vesels spiets.

Kāzu viesi arvien skaļāk sveic katru jaunu dzirksteļu šalti.

Pa dēļu spraugām tās pielej ar gaismu arī veco, nosūbējušo riju – tā staro.

* * * * *